

תפ"ח 48998/02/16 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בנצרת

15 אוקטובר 2017

תפ"ח 48998-02-16
49012-02-16

כב' סגנית הנשיא, השופטת אסתר הלמן, אב"ד
כב' השופטת יפעת שטרית
כב' השופט סאאב דבור
המאשימה מדינת ישראל

נגד
הנאשם פלוני

נוכחים: בשם המאשימה: עו"ד אורית קורין

בשם הנאשם: עו"ד עלא עתמאנה מטעם הסניגוריה הציבורית

הנאשם בעצמו בלוויית אמו

המתלוננת ואחיה - האפוטרופוס שלה

הכרעת דין וגזר דין

ס. הנשיא, השופטת אסתר הלמן:

1. הנאשם, קטין יליד 2001, הודה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן (כא/1), שעניינן **מעשים מגונים בנסיבות אינוס** - עבירה לפי סעיף 348(ב) + 345(ב)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") ו**מעשה סדום**, עבירה לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין, בנסיבות סעיף 345(א)(1)+(5) לחוק העונשין.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם הינו אחיינה של ה.ס., ילידת 1980 (להלן: "**המתלוננת**") או ("**נפגעת העבירה**"), אשר אובחנה כלוקה במחלת נפש, בעלת אינטליגנציה מוגבלת ובעלת תובנה חלקית בלבד. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום המתוקן, התגוררה המתלוננת בקומה השנייה, בבניין

עמוד 1

הצמוד לבית בו התגורר הנאשם (להלן: "הבניין"). במהלך השנה עובר להגשת כתב האישום, במספר מקרים, ביצע הנאשם במתלוננת מעשי סדום ומעשים מגונים, וזאת ללא הסכמתה החופשית ותוך ניצול היותה חולת נפש ולקויה בשכלה.

.3 כתב האישום אוחד שני אישומים. על פי האישום הראשון, ביום 13/2/2016, בסמוך לשעה 15:00, שמעה המתלוננת נקישות על חלון חדר השינה בו שהתה בביתה, אשר בבניין, וכאשר פתחה את החלון הבחינה כי המדובר בנאשם, אשר השליך אבנים לעבר החלון. הנאשם קרא למתלוננת ואמר לה "בואי נעשה" וכן "תבואי אזיין אותך". המתלוננת יצאה מביתה אל עבר גרם המדרגות של הבניין, שם המתין לה הנאשם, אשר הוליך אותה אל עבר הקומה הרביעית, וזו עשתה כדרישתו. בהגיעם לגרם המדרגות של הקומה הרביעית בבניין, הורה הנאשם למתלוננת להתפשט, וזו פשטה מעליה את מכנסיה ותחתוניה. במקביל הפשיל הנאשם את מכנסיו ותחתונו. אז, השכיב הנאשם את המתלוננת על הרצפה ושפשף את איבר מינו באיבר מינה מספר פעמים, כל זאת שהוא רוכן על ברכיו מלפניה. לאחר מכן דרש הנאשם מן המתלוננת להתכופף, ומשזו עשתה כן, נעמד מאחוריה ושפשף את איבר מינו בפי הטבעת של המתלוננת. בעקבות מעשיו האמורים, נגרמה למתלוננת חבלה באיבר מינה והיא החלה לדמם. המתלוננת הלכה לבית סמוך, שם שהו בני משפחתו של הנאשם, זאת כאשר היא ללא מכנסיה ותחתוניה, צועקת ובוכה.

בגין מעשים אלה, הואשם הנאשם בביצוע מעשים מגונים במתלוננת, תוך גרימת חבלה גופנית, וזאת, ללא הסכמתה החופשית ותוך ניצול היותה חולת נפש וכן לקויה בשכלה, מצב בו לא הייתה הסכמתה למעשים אלה הסכמה חופשית.

.4 על פי האישום השני, במהלך שנה עובר להגשת כתב האישום, במועד מדויק שאינו ידוע למאשימה, שמעה המתלוננת רעש נקישות על חלון חדר השינה בו שהתה בביתה, וכאשר הביטה ממרפסת הבית, הבחינה בנאשם משליך אבנים לעבר החלון. הנאשם קרא למתלוננת: "תבואי אני אזיין אותך". המתלוננת יצאה מביתה, ירדה לקומה הראשונה, ונכנסה אחרי הנאשם אל תוך הדירה שאינה מאוכלסת. הנאשם והמתלוננת הלכו אל עבר פרוזדור הדירה, שם הורה הנאשם למתלוננת להתפשט והיא עשתה כן. לאחר מכן, החדיר הנאשם מספר פעמים את איבר מינו לפי הטבעת של המתלוננת, זאת תוך שהוא גורם לה לכאב, עד אשר הגיע אל סיפוקו המיני ושפך את זרעו על ירכה של המתלוננת. לאחר מכן התלבש הנאשם ועזב את הדירה.

בגין מעשים אלה, הואשם הנאשם בביצוע מעשה סדום, ללא הסכמתה החופשית של המתלוננת, תוך ניצול היותה חולת נפש ולקויה בשכלה, מצב שבו לא הייתה הסכמתה למעשה הסדום הסכמה חופשית.

.5 כאמור, הודאת הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון, אשר כלל תיקון כתב האישום. ההסדר לא כלל הסכמה לגבי העונש, פרט לכך שהוסכם כי הנאשם יישלח לקבלת תסקיר שירות המבחן, בשל גילו. במסגרת הודעת הצדדים על הסדר הטיעון, הודיעה המאשימה כי תבקש כי יוכן תסקיר נפגעת העבירה,

וזאת בהסכמת אחי המתלוננת, שהינו האפוטרופוס החוקי שלה.

תסקירי שירות המבחן לנוער:

6. מפאת צנעת הפרט, אתייחס להלן לתמצית האמור בתסקירי שירות המבחן לנוער, שהוגשו בעניינו של הנאשם:

תסקיר מיום 5.3.17:

7. הנאשם בן 15.5 בעת הגשת התסקיר (היום כבן 16), התגורר עד מעצרו בבית הוריו, הסמוך לבית המתלוננת. בעקבות האירועים נשוא כתב האישום עזבה משפחתו של הנאשם את ביתה בכפר, ועברה לגור בשכירות בעיר א.א.א. הנאשם סיים 8 שנות לימוד. טרם מעצרו למד בכיתה ח' במגמה עיונית. הוא תואר על ידי מנהל בית הספר כבעל יכולות למידה נמוכות, אולם בעל מוטיבציה, אשר שמר על קשרים טובים, הן עם מוריו והן עם חבריו לספסל הלימודים. בבית הספר לא נצפו בעיות מיוחדות בהתנהגותו או תפקודו של הנאשם, שמעולם לא היה מעורב בבעיות אלימות. על פי התרשמות שירות המבחן, עד מעורבותו בהליך זה, תפקד הנאשם בצורה חיובית והולמת לגילו, ואין גם כל עדות להתנהגויות מיניות חריגות מצדו, עד לביצוע העבירות.

8. משפחתו של הנאשם הינה משפחה נורמטיבית ותומכת. הוריו של הנאשם שיתפו כי הסתבכותו של בנם גרמה לזעזוע משמעותי במשפחה, הם הביעו בושה ומבוכה ממעשיו וככל שהתחזק הקשר עם שירות המבחן, שיתפו פעולה עם שירות המבחן ועם צוות המעון הנעול, על מנת לעזור לנאשם לשוב לחיים נורמטיביים ובריאים.

9. בהתייחס לעבירות הנדונות, נטה הנאשם בתחילה, להשליך את האחריות למעשים על קורבן העבירה, ומסר כי דודתו היא שעודדה אותו לבצע את המעשים המתוארים בכתב האישום, נטה למזער את חלקו והציג את האירועים כלא מתוכננים ומקריים. בשל כך, סבר שירות המבחן כי נדרשת עבודה טיפולית אינטנסיבית, לצורך שינוי דרכי החשיבה והבשלות הנפשית של הנאשם ועל מנת שיבין את הפסול שבהתנהגותו. כתוצאה מאותה עבודה טיפולית הצליח הנאשם לקחת אחריות על מעשיו והבין כי התנהג בצורה חמורה וקשה, כאשר ניצל לרעה אדם חסר ישע דל יכולות שכליות.

10. בעקבות שיחות עם הנאשם ולאחר תהליך שבו עיבד הנאשם את המעשים, ואישר כי נקט באמצעי פיתוי חומריים ורגשיים על מנת להתקרב אל המתלוננת ולבצע בה את המעשים, ציין שירות המבחן, כי תקיפתה המינית של המתלוננת לא נעשתה תוך שימוש בכוח פיזי או באלימות, אלא באמצעות ניצול מניפולטיבי ממושך של חולשתה ומוגבלותה, קניית אמון באמצעות מתנות, מניפולציות רגשיות וכיוצא"ב. רק לאחר מאמץ טיפולי, הבין הנאשם כי בחירת הקורבן לא הייתה מקרית והוא הודה כי ניצל את האמון

שנתנה בו ואת מוגבלותה השכלית. לפי התרשמות שירות המבחן, המניע לעבירות, שביצע הנאשם, היה בעיקרו רצונו בהנאה מינית, וכיום מבין הנאשם, יותר מאשר בעבר, את הנזקים הרגשיים שגרם למתלוננת, הוא מודע לפגיעה הקשה בה, אך מדגיש כי בעת ביצוע העבירות לא היה מודע לכך כלל.

שירות המבחן פירט כי ברמה הקוגניטיבית ובשונה מהעבר, בעקבות הטיפול, מבין הנאשם המעשים הם חמורים ואסורים. הבנה זו נובעת לאחר הסבר רצוף שקיבל בפגישותיו עם שירות המבחן והעובדת הסוציאלית במעון. יחד עם זאת, בעת עריכת התסקיר הראשון, ציין שירות המבחן כי הנאשם עדין לא משוכנע לחלוטין שהוא האחראי היחיד למעשים ואיננו מבין ממש את מהות הניצול והנזק שגרם למתלוננת.

משיחות עם הנאשם עלו גם טעויות חשיבה רבות בתחום המיני, אי הבנה של הנזקים בקיום יחסי מין בגיל צעיר ועוד. יחד עם זאת, קיימת אצלו הבנה כי עבר על החוק בקיום יחסי המין עם חסרת ישע, הוא התבייש במעשיו וטען כי לא הבין באותה עת את הפגיעה לה גרם.

.11 הנאשם הביע מוטיבציה להמשיך ולשהות במעון הנעול "אאא", בו הוא שוהה מיום 13/4/2016 כחלופת מעצר, ולהיעזר בטיפולים השונים המוצעים לו במסגרת המעון הנעול. הנאשם התקשה בתחילה להשתתף בקבוצה טיפולית, הביע דאגה כי אם תיחשף סיבת שהותו במעון הוא יסבול מהתנכלות חבריו, אך בהמשך הביע רצון ונכונות להצטרף לטיפול קבוצתי.

.12 כאמור לעיל, הנאשם שוהה במעון הנעול "אאא" מאז תאריך 13/4/2016. מהקשר השוטף עם צוות המעון, עולה כי קליטתו במעון הייתה קלה וכי הנאשם מכבד את המסגרת ונענה למרות הצוות. עוד צוין בתסקיר, כי בהתאם לסיכום ועדת הערכה, שהתקיימה בעניינו של הנאשם בתאריך 24/11/2016 וכן ועדה מתאריך 7/2/2017, הנאשם מצליח להפיק תועלת משמעותית מהטיפול שמוענק לו במסגרת המעון הנעול, מבין את מטרות הטיפול ומודע לכך כי נדרש ממנו מאמץ כביר, בכדי לסיים את התהליך הטיפולי כמצופה. הנאשם עבר אבחון פסיכו-דיאגנוזי ע"י פסיכולוג מומחה, אשר המליץ על המשך מעקב פסיכיאטרי וכן הפנייה לבדיקה של מסוכנות לעבירות מין וטיפול רגשי. מתוך הבדיקה עלה כי מדובר בנער עם רמת תפקוד (הן בתחום הקוגניטיבי והן בתחום הרגשי והאישיותי), שהינה בעלת קווים גבוליים והמעידה על אישיות בעלת קשיים בוויסות רמת המתחים המתעוררים, בעיקר בשיחה על עניינים יצריים או מיניים. מבדיקה פסיכיאטרית שעבר הנאשם עלה כי יש שיפור במצב רוחו, עם זאת בבדיקה נוספת ביום 11/8/2016 עלה כי קיים חשש להתפתחות של הפרעות אכילה אצל הנאשם.

.13 בין גורמי הסיכוי בעניינו של הנאשם מונה התסקיר את הפרטים הבאים: מדובר בעבירה ראשונה; הנאשם לקח אחריות מלאה למעשיו; גילה חרטה ואמפטיה לנפגעת העבירה ולמצוקתה; מאז חשיפת העבירות לא נרשמו נגדו הפרות או עבירות חדשות; הנאשם ומשפחתו משתפים פעולה באופן מלא עם שירות המבחן וצוות המעון הנעול; עוד צוינה נכונותו של הנאשם לקבלת טיפול; העובדה כי ניכר שהינו מפיק תועלת מההליך הטיפולי עד כה; משפחתו של הנאשם בעלת ערכים נורמטיביים, תומכת ומגויסת לטיפול בו.

14. מנגד, מונה שירות המבחן את גורמי הסיכון בעניינו של הנאשם, בהם: הפער הבולט שבין תפקודו בתחומי חייו השונים לעומת מעורבותו בעבירה כה חמורה; פגיעה בקורבן חלש וחסר ישע; שימוש במניפולציות, תכנון ודפוס פעולה, שחזרו על עצמם והסלימו לאורך תקופה ממושכת, וזאת למרות סימני המצוקה של הקורבן; היותו של הנאשם מרוכז בצרכיו המיניים בזמן ביצוע העבירות תוך התעלמות ממצוקת הקורבן; והקושי לחשוף את ריבוי המקרים.

15. סיכומו של דבר, לאחר ששקל, כאמור, את כל השיקולים האמורים, המליץ שירות המבחן להרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו; להורות על החזקתו במעון הנעול "אאא" עד הגיעו לגיל 18; להטיל עליו מאסר על תנאי, שישמש הרתעה חיצונית מביצוע עבירות חוזרות בעתיד ולחייבו להשתתף בקבוצה טיפולית לנערים פוגעים מינית במעון הנעול, במקביל להליך טיפולי פרטני באמצעות שירות המבחן.

תסקיר משלים מיום 18.8.17:

16. על פי התסקיר המשלים, הנאשם מתמיד בטיפול ומשתף פעולה עם שירות המבחן וצוות המעון הנעול. מדו"ח סיכום ועדת הערכה, שנערכה במעון ביום 1/8/2017 עלה כי הנאשם משתלב היטב במעון, המסגרת בו מיטיבה עמו והוא מפיק תועלת רבה מהטיפול. על פי התסקיר, הנאשם משולב בשתי קבוצות טיפוליות, משתתף בהן באופן פעיל וחושף את עולמו הפנימי באופן מותאם לשלב הטיפול בו הוא מצוי. דווח כי הצליח לשתף בנסיבות העבירה ובתכנונים. הוא הביע חרטה, תחושות אשמה ובושה. עלה הרושם שצריך להמשיך לעבוד עמו על תחושות אמפטיה לנפגעת העבירה. בנוסף, על פי התסקיר, הנאשם משולב בקורסים שונים, שמטרתם לתת לו אפשרויות תעסוקה בעתיד. שירות המבחן התרשם כי הנאשם "פורח" במעון, מתפקד למופת בכל החוגים, והצוות הביע אמון ביכולותיו של הנאשם ורצון להמשיך ולסייע לו. סופו של יום שב שירות המבחן על המלצתו בתסקיר הראשוני, כפי שהובאה לעיל.

תסקיר נפגעת העבירה:

17. בפנינו הוגש גם תסקיר נפגעת העבירה, אשר תמציתו כדלקמן:

נפגעת העבירה הינה, כאמור, ילידת 1980, סובלת מלקות שכלית התפתחותית וממחלת נפש ומוגדרת על פי החוק כחסרת ישע, כשעל בסיס זה מונה אחיה כאפוטרופוס המשפטי שלה. בעקבות העבירות שבוצעו בה, נגרמו לה נזקים במישורים שונים: במישור הפיזי - סבלה מחבלות, כפי העולה מכתב האישום, ומתעודת חדר המיון בבית החולים, בו טופלה המתלוננת במועד האירוע נשוא האישום הראשון, והיא תיארה גם מכאובים הנמשכים מאז. עיקר הפגיעה הוא במישור הרגשי והנפשי, כאשר יכולותיה להתמודד עם פגיעה זו הינה מוגבלת, בשל הקשיים מהם היא סובלת. המתלוננת תיארה גם מורכבות משפחתית, אשר תרמה לכך שלא התלוננה במהלך התקופה בה נוצלה מינית, והיא מודעת לסכסוך המשפחתי שהתגלע בעקבות הדיווח על העבירות. היא סיפרה גם על

תחושות של אשמה, מהחלק שהיה לה במעשה הפוגעני. על אף שהפגיעה הפיזית בה הופסקה והנאשם הורחק מסביבתה הקרובה, השלכות הפגיעה בה עדיין מוחשיות וניכרות, הן בהתמודדות ברמה היומיומית והן בעיסוק הנרחב של המשפחה עם משמעות הפגיעה שנעשתה, והסכסוך המשפחתי שנגרם כתוצאה מכך. נפגעת העבירה החלה לקבל טיפול שיקומי רק לאחרונה, אך כמות המשאבים הרגשיים העומדים לרשותה לצורך התמודדות עם פגיעות הנאשם מוגבלת ביותר, נוכח לקויותיה.

באשר לגזר הדין, ציינה עורכת התסקיר כי נפגעת העבירה עצמה מתקשה להבין את ההליכים המשפטיים וממקום זה לא ניתן להתייחס לעניין העונש באופן ממוקד. עם זאת, עלה מדברי המתלוננת רצון ואף צורך ברור כי הנאשם יורחק ממנה לצמיתות, כאמצעי המקנה לה תחושת ביטחון מסוימת ומאפשר לה לתפקד באופן סביר.

בני משפחתה של נפגעת העבירה הביעו רצונם כי יעשה צדק, על ידי כך שעל הנאשם יוטל עונש משמעותי, המשקף את חומרת מעשיו. עוד צוין בתסקיר, כי לנפגעת העבירה צפוי תהליך שיקומי-טיפול ארוך, ועל כן הומלץ להטיל על הנאשם, בין היתר, פיצוי כספי משמעותי לטובתה.

הראיות לעונש:

18. כעד מטעם המאשימה לעניין העונש, העיד אחיה של המתלוננת, מר ס.ס, המשמש לה כאפוטרופוס מזה כשנתיים. העד סיפר כי כתוצאה מהמעשים, שביצע הנאשם, איבדה המתלוננת את בתוליה, דבר שפגע בכבודה ובכבוד המשפחה. לדבריו, משפחת המתלוננת ביקשה מבני משפחתו של הנאשם לעזוב את הכפר ולהתרחק, ככל הניתן. עוד העיד האח, כי המתלוננת איבדה ביטחון ואמון באנשים אחרים ואף בבני משפחה והיא סובלת מהפרעות שינה. בשמו ובשם בני משפחת המתלוננת, ביקש העד שעל הנאשם ייגזר העונש המקסימלי, הקבוע בחוק וכן הוא יחויב בפיצוי לטובת המתלוננת. עוד ציין האח בעדותו, כי אביו של הנאשם הבטיח להגיע לביתם ולהתנצל על המעשים שביצע הנאשם, אך לא עשה כן עד היום.

19. מטעם הנאשם הוגשה אסופת מסמכים, הכוללת גיליונות ציונים ותעודות המעידות על סיום קורסים שונים במסגרת המעון הנעול (**סומנו נ/1**), דו"ח לוועדת השמה החמישית, שהוכן על ידי מנהל המעון הנעול "xxx" והעו"ס של המעון (**סומן נ/2**).

טיעוני הצדדים לעונש:

טיעוני המאשימה לעונש

.20 המאשימה טענה כי במקרה זה יש להרשיע את הנאשם ולהשית עליו עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת, עונש מאסר על תנאי ארוך ומרתיע, ופיצוי כספי משמעותי לטובת המתלוננת.

.21 בפתח טיעוניה, התייחסה המאשימה לחומרה היתרה, במעשים שביצע הנאשם. לפי הנתען, אמנם מדובר בנאשם צעיר, אשר ביצע את המעשים מגיל 13.5 עד גיל 14.5, אולם, מנגד, ניצבת מתלוננת, בסוף שנות ה-30 לחייה, אשר סובלת ממחלת נפש מילדות ובעלת פיגור קוגניטיבי קשה. לעמדת המאשימה, בנסיבות אלה, פער הכוחות בין הנאשם למתלוננת הפוך מפער הגילאים ביניהם, וזאת הן מבחינת הכוח הפיזי והן מבחינת ההבנה לגבי המעשים. המאשימה מבקשת לראות במתלוננת כמי שמשולה לקטינה רכה בשנים, ועל כן יש לשוות למעשיו של הנאשם חומרה יתרה.

.22 לעמדת המאשימה, עיון בתסקירים שהוגשו על ידי שירות המבחן מעלה תהיות לגבי לקיחת האחריות של הנאשם, בכל הנוגע לפגיעה הקשה שגרם למתלוננת. המאשימה מפנה לתסקיר הראשון, ממנו עולה כי הנאשם עצמו מודע לכך כי המניע לביצוע העבירות הינו מיני ג דא. הנאשם עצמו גם ציין כי ניצל את מגבלותיה הקוגניטיביות והנפשיות של המתלוננת וכן את העובדה כי רחשה לו אמון, נוכח היותו בן משפחה ושירות המבחן התרשם, כי הנאשם פעל תוך ניצול מניפולטיבי של המתלוננת. המאשימה מפנה לכך שרק לאחר ששהה הנאשם במעון הנעול לתקופה של מעל שנה, הצליח לשתף בכך שאכן ביצע את המעשים תוך שהוא מנצל את המתלוננת בידועין.

.23 המאשימה מפנה עוד לכך, שמתוך התסקיר ניתן ללמוד על כך שלנאשם טעויות חשיבה מדאיגות בתחום המיני וכן ניכר כי הוא עדיין משליך את האשמה על המתלוננת. הנאשם עצמו שיתף את שירות המבחן בעובדה כי לא התכוון להפסיק את המעשים מיוזמתו, וכי המעשים הופסקו רק לאחר האירוע, אשר כתוצאה ממנו נגרם למתלוננת דימום באיבר המין, והיא רצה נסערת ובוכייה, כשהיא עירומה בפלג גופה התחתון, אל משפחת הנאשם. עוד טוענת המאשימה, כי יש לקרוא בדאגה את האמור בתסקיר הראשון, שם מתאר הנאשם כי מעשיו הסבו לו תחושה טובה שהוא חזק ושולט. דברים אלה, כך לעמדת המאשימה, מאפיינים חשיבה של עברייני מין.

.24 המאשימה מפנה גם לעדות אחיה של המתלוננת, ממנה עולה כי משפחת הנאשם לא יצרה קשר עם משפחת הקורבן על מנת לבקש סליחתם על מעשיו של הנאשם, וזאת על אף שהבטיחה לעשות כן. המאשימה מפנה גם לאמור בתסקיר הראשון, בכל הנוגע להתייחסות הוריו של הנאשם למעשים שביצע. לטענתה, מן התסקיר עולה כי אמו של הנאשם הביעה ביקורתיות כלפי המתלוננת ומשפחתה, וזאת חרף העובדה שהוסבר לה, על ידי שירות המבחן, כי האחריות למעשים הינה של בנה - הנאשם, ולא של המתלוננת.

.25 באשר להליך הטיפולי שתואר בתסקיר הראשון טוענת המאשימה, כי נוכח העובדה שהנאשם גילה שינוי בהבנתו למעשיו רק בתקופה של ארבעת או חמשת החודשים שקדמו להכנת התסקיר, הרי שלמעשה הטיפול בו נמצא אך בתחילת הדרך, ולא ניתן לומר כי טיפול זה יקטע, אם יוטל עליו מאסר בפועל.

הנאשם יוכל להמשיך בהליך הטיפולי במסגרת כלא "אופק", המציע תכניות טיפול, כפי שמוצעות במעון הנעול, וכן יוכל להמשיך את לימודיו במסגרת הכלא.

.26 לטענת המאשימה, כאמור, יש להרשיע את הנאשם בדין, בהתאם להמלצת שירות המבחן, ואין ספק כי בשל חומרת המעשים, הרשעת הנאשם משרתת את האינטרס הציבורי. המאשימה סבורה כי נוכח מכלול השיקולים שהוצגו לעיל, וכן בהתחשב בעמדת משפחתה של המתלוננת, כפי שהובאה על ידי אחיה, יש להעדיף את האינטרס הציבורי על פני האינטרס השיקומי של הנאשם, שכן עסקינן בהגנה היחידה שנותרת למתלוננת, והיא נזקקת להגנה זו ביתר שאת.

.27 המאשימה הפנתה לפסיקה בעבירות מין במשפחה ולשיקולים הרלוונטיים, כשלטענתה, במקרים דומים, נקבע כי אין לתת משקל מכריע לשיקומו של הנאשם, אלא יש להעדיף את שיקולי הגמול וההרתעה והסיכוי של הקורבן להשתקם.

.28 המאשימה מדגישה גם את הנזק הגדול שנגרם למתלוננת ולבני המשפחה הסובבים אותה, כפי שהדבר עולה מתסקיר נפגעת העבירה וכן את העובדה שהמתלוננת זקוקה לטיפול ארוך ומעמיק ברבדים שונים, כאשר רק לאחרונה בהתערבות שירותי הרווחה היא החלה סוג של טיפול. המאשימה מבקשת כי בעונשים שיוטלו על הנאשם, יינתן ביטוי לחומרת הפגיעה במתלוננת, בין היתר, על ידי חיוב הנאשם בפיצוי כספי משמעותי לטובת המתלוננת.

.29 עמדת המאשימה באשר לדרכי ענישתו של הקטין לא השתנתה לאחר הגשת התסקיר המשלים. בטיעוניה ציינה ב"כ המאשימה כי חרף הניסיון הנוסף שנעשה על מנת לנסות הליך של איחוי כלשהו בין המשפחות, נכון למועד הדיון לא נעשה כל מגע על מנת לקדם הליך של סולחה. עוד הפנתה לעובדה שמן התסקיר עולה כי שירות המבחן ממשיך ומתרשם כי יש להמשיך ולעבוד עם הנאשם על סוגיית האמפטיה לקורבן ומהות העבירה על פי החוק.

טיעוני ההגנה לעונש

.30 ההגנה מבקשת להימנע מלהרשיע את הקטין ולהימנע מלהשית עליו עונש מאסר מאחורי סורג ובריה, לחלופין, מבקש סנגורו של הנאשם לשקול אמצעי ענישה אחרים, בדמות מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות או מעון נעול.

.31 הסניגור הפנה בטיעונו לשורה ענפה של פסקי דין, בהם ניתן משקל לשיקולי השיקום של נאשמים קטינים, ונפסק בהם כי ככל שמדובר בנאשם צעיר יותר, כך ייטה בית המשפט לתת מעמד של בכורה לסיכוי השיקום שלו וינקוט באמצעים שיקומיים בהתאם. לטענתו, בענייננו, עסקינן בקטין אשר ביצע

את המעשים המיוחסים לו החל מגיל 13.5 ועד 14.5, קרוב לגיל האחריות הפלילית, כך שעל פי הוראת חוק הנוער יש להעדיף בעניינו את האמצעי השיקומי להבדיל מהאמצעי העונשי.

32. הסניגור הפנה גם לפסיקה, המלמדת כי מערכת השיקולים בשאלת ההרשעה משתנה כאשר עסקינן בנאשם קטין, זאת מכיוון ששיקולי השיקום זוכים למשקל מיוחד במסגרת שיקולי הענישה. לטענתו, כפי שנקבע בפסק דין שניתן בע"פ 5931/13 פלוני נ' מדינת ישראל (10/2/2014) נאשם קטין איננו נדרש לשכנע כי ייגרם לו נזק קונקרטי במידה ויורשע, שכן בהתחשב בקטינותו, קשה לצפות כיצד יתנהלו חייו הבוגרים ומה הן ההזדמנויות שתקרנה בדרכו ואשר הרשעתו עלולה לבלום.

33. עוד הפנה בא כוח הנאשם לפסיקה, ממנה ביקש ללמוד על רף הענישה, לו הוא טוען, ואשר לפיה, גם במקרים חמורים, בהם מתחייבת ענישה מחמירה, של מאסר בפועל בשילוב טיפול ושיקום, ניתן לשלוח עבריין צעיר וקטין למעון נעול. בעניין זה הפנה הסניגור לע"פ 9828/06 פלוני נ' מדינת ישראל (10/6/2007), שם נקבע:

" משמורשע נאשם קטין, מערכת השיקולים בגזירת עונשו מיוחדת היא, ושונה מזו של הנאשם הבגיר, באשר ניתן משקל יתר לנסיבותיו האינדיווידואליות של הנאשם ולסיכויי שיקומו. סעיף 25 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971, (להלן - חוק הנוער) נותן לכך ביטוי בהוראותיו, ובכללן הגבלות שונות בענישת הקטין, הנחיה להתחשב בגילו בעת גזירת העונש ומתן אפשרות לצוות על החזקתו במעון נעול במקום במאסר. מאחר ששאיפתו של בית המשפט לנוער הינה הענקת טיפול לקטין, כדי להביאו לתיקון דרכיו, "אין הוא ממהר לגזור עליו עונש, במיוחד לא עונש מאסר, אלא חוזר ונוקט דרכי טיפול ולא נלאה מכך כל עוד רואה הוא שביב אור בקצה המנהרה וסיכוי להחזירו למוטב ולתפקוד נורמטיבי בחברה" (השופט א' שרון בספרו נוער בפלילים - שפיטה, דרכי טיפול וענישה (מהדורה 2, 1998), בעמ' 421; להלן - שרון נוער בפלילים)."

על כן, נטען כי כדרך המלך, יעדיף בית המשפט להטיל על נאשם קטין צו מעון נעול על פני שליחתו למאסר מאחורי סורג ובריח.

34. עוד מבקשת ההגנה להתחשב לקולה, בהודאת הנאשם, אשר בגינה נחסך זמן שיפוטי יקר וכן נחסך הצורך להעיד את המתלוננת, הודאה המלמדת שהפנים את חומרת מעשיו והתחרט עליהם, ובעברו הנקי. מעשיו של הנאשם, הם לפי הנטען, בגדר מעידה חד פעמית, הוא לוקח אחריות מלאה עליהם, מביע חרטה ומגלה אמפטיה כלפי הקורבן. הנאשם הוא בן למשפחה נורמטיבית ותומכת, אשר מגויסת לטיפול בו, והוא בעל פוטנציאל לטיפול ושיקום. הנאשם זקוק לטיפול והכוונה ומוכן להירתם לכל תכנית טיפולית שתוצע לו. לטענת הסניגור, עניין לנו בבחור צעיר, המנסה לעלות על דרך הישר לאחר שסטה ממנה. לעמדת ההגנה, אף אם מדובר בסטייה חמורה אין משמעותה כי אבדה התקווה לשיקומו של הנאשם.

- .35** באשר לטענות המאשימה, לפיהן, הנאשם לא נטל אחריות מלאה למעשיו, טוען בא כוח הנאשם, כי כפי המצוין בתסקיר, בסופו של תהליך ממושך, חל בנאשם שינוי משמעותי. עובדה זו מוכיחה ומחזקת את הטענה כי הנאשם מפיק תועלת מהטיפול שהוא מקבל במסגרת המעון הנעול.
- .36** הסניגור הוסיף וציין כי הנאשם גילה נכונות להשתנות, ופתיחות בקשר עם הגורמים הטיפוליים, לרבות שירות המבחן וגורמי הטיפול במעון הנעול, ומילא אחר הוראות שירות המבחן וצוות המעון.
- .37** עוד מציין הסניגור, כי בעקבות האירוע משפחתו של הנאשם עברה לגור ב אxx ואין להם קשר עם משפחת הקורבן. בטיעונו בעל פה, ובתשובה לטענת המאשימה לפיה יש לזקוף לחובת הנאשם את העובדה כי לא נערכה סולחה בין המשפחות, טען הסניגור כי אין לזקוף לחובת הנאשם, אשר מצוי כל העת במעון נעול, דבר שאינו בשליטתו, כי אם בשליטת משפחתו. הסניגור חלק על הטענה לפיה לא נעשתה כל פניה מטעם משפחת הנאשם בניסיון לערוך סולחה בין המשפחות.
- .38** עוד נטען, כי שליחתו של הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריה עלולה להשיג תוצאה שלילית, הן מבחינת הנאשם והן מבחינת החברה כולה, שכן קיים סיכון גדול כי הנאשם יספוג דפוסי התנהגות עברייניים בין כתלי בית הסוהר. עוד הדגיש הסניגור כי הטלת עונש מאסר בפועל תקטע את תהליך השיקום בו מצוי הנאשם, בכך שיישלח לחברת עבריינים, שיסיטו אותו לדרך של הרס עצמי, וכן ציין את הקושי שחווה הנאשם בעת ששהה במעצר מאחורי סורג ובריה.
- .39** טיעוני ההגנה נתמכו באסופת מסמכים, המעידים, לפי הנטען, על התקדמותו של הנאשם בהליך השיקום בו הוא מצוי (ענ/1). בין התעודות ניתן למצוא תעודות המעידות על סיום קורסים בתחומים שונים וגיליון הציונים שלו לשנת 2016-2017, המלמד על הישגים לימודיים טובים.
- .40** לעמדת הסניגור, על מנת ללמוד על כבדת הדרך הארוכה בה הלך הנאשם, אשר שווה במעון הנעול מזה כשנה וחצי עד כה, יש להידרש, לא רק לתסקירי שירות המבחן, כי אם גם לחוות הדעת שהוגשה מטעם המנהל של המעון לצורך ועדת ההשמה (ענ/2) ולמסמכים ולהמלצות שהוגשו. מהמסמכים הנ"ל מצטיירת תמונה לפיה ההליך השיקומי בו התחיל הקטין הוא הליך מוצלח וכי יש בהליך זה בכדי להחזיר את הנאשם למסלול חיים נורמטיבי ולהוציאו מהמעגל הפלילי אליו נקלע. לאור כבדת הדרך שעבר מבוקש שלא להרשיע את הנאשם.
- .41** הסניגור ביקש להתחשב גם בעובדה שהנאשם היה נתון במעצר מיום 14/2/2016 עד ליום 13/4/2016, אז שוחרר לחלופת מעצר במעון הנעול "אxx", שם הוא שווה עד עתה תחת צו השגחה זמני.
- .42** בתגובה לטיעוני ההגנה, הפנתה ב"כ המאשימה לדו"ח לוועדת ההשמה שהוגש, ולעולה ממנו בכל

הנוגע ללקיחת האחריות והפנמת הפגיעה במתלוננת.

דברי הנאשם

43. הנאשם הביע בפנינו חרטה על מעשיו, הוא הצר על הפגיעה שנגרמה למתלוננת וציין כי הוא מקבל טיפול מתאים במעון בו הוא שוהה וכן ממשיך בלימודיו בבית הספר. לדבריו, הוא למד את הלקח מהעבירות שביצע.

דין והכרעה

44. הנאשם ביצע את העבירות בהיותו קטין, במהלך כשנה בהיותו בגילאים 13.5 עד 14.5. משכך, על ענישתו חל חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א - 1971 (להלן: "**חוק הנוער**").

סעיף 40טו' לחוק העונשין, מתווה את היחס בין ענישה על פי פרק הבניית שיקול הדעת בענישה לבין השיקולים החלים לפי חוק הנוער, בקובעו:

"(א) על ענישת קטין יחולו הוראות חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971.
(ב) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), בית המשפט רשאי להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה המנויים בסימן זה, תוך התאמתם לענישת הקטין, ככל שסבר שראוי לתת להם משקל בנסיבות המקרה"

45. אף שבית המשפט רשאי, כאמור, לגזור דינו של קטין בהתאם למתווה בפרק הבניית שיקול הדעת בענישה, שבחוק העונשין, הרי ככל שגילו של הקטין בעת ביצוע המעשים היה צעיר יותר, הנטייה היא שלא לגזור את דינו על פי שיקולי הענישה, הנהוגים ביחס לבגירים ולהעדיף את השיקולים הבאים לביטוי בחוק הנוער. ולהיפך, "**ככל שקטין קרוב לבגירות בעת ביצוע המעשים, כך משקלם של השיקולים הקבועים בחוק העונשין - ובעיקרם עיקרון ההלימה בין חומרת המעשה ומידת האשם לבין חומרת העונש - גובר**" (ע"פ 5982/15 מדינת ישראל נ' פלוני, (24/07/2016)).

46. סעיף 1 (א) לחוק הנוער קובע כי "**מימוש זכויות של קטין, הפעלת סמכויות ונקיטת הליכים כלפיו ייעשו תוך שמירה על כבודו של הקטין, ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה ותקנת השבים, וכן בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו**".

.47 לאור האמור, בענישתם של קטינים, השיקול המנחה הוא סיכויי שיקומו של הקטין, בהקשר זה ניתן משקל רב יותר לנסיבות האישיות של הנאשם ולמאמציו לשנות את דרכיו. יחד עם זאת, שיקול זה אינו בגדר שיקול בלעדי ולצדו יש ליתן משקל הולם גם לשיקולי ההרתעה והגמול, בהתחשב בנסיבות העבירה.

.48 בפסיקה הובע לא פעם הרציונאל העומד מאחורי ההתוויה להעדיף, ככל הניתן, שיקולי שיקום בעניינם של קטינים, על פני שיקולי הרתעה. כך בע"פ 3203/13 **מדינת ישראל נ' פלוני** (20.11.13) קבע בית המשפט העליון, כי:

"בבואו לגזור את דינו של קטין שהורשע בפלילים בכלל, ובעבירות מין בפרט, מקנה בית המשפט משקל יתר לנסיבותיו האישיות של הקטין ולסיכוייו להשתקם. מדיניות זו מושתתת על שלושה טעמים עיקריים: האחד, גילו הצעיר של הקטין, הגורם לכך שהתנהגותו העבריינית עלולה להיות תוצאה של חוסר בגרות, בשלות והבנה של חומרת המעשים והשלכותיהם; שנית, הרצון להגן על קטינים מפני תנאי כליאה קשים ומהיחשפות לדפוסי התנהגות עבריינית בבית הסוהר שעלולה להיטמע בקטינים ולפגוע בסיכוייהם להשתקם; ושלישית, השאיפה לשקם קטינים שחייהם בתחילת דרכם לפני שתוחמץ ההזדמנות לכך (ע"פ 49/09 מדינת ישראל נ' פלוני, [פורסם בנבו] פסקה 9 (8.3.2009))"

.49 עוד נפסק באשר לטעמים שלא למצות את הדין עם קטינים, ולהעדיף שיקולי שיקום על פני שיקולי הרתעה, כי:

"...כאשר מדובר בנאשמים שהם קטינים, פעמים רבות אין הכרתם ותודעתם מפותחות ובשלות די הצורך. בנערותו, אין האדם מבחין בהכרח בין טוב לרע על פי אותן אמות מידה המשמשות בני אדם בגירים. גם כאשר עבר הקטין את גיל האחריות פלילית, הרי שגילו הצעיר עשוי להצביע על חוסר בשלות אישית וחוסר יכולת להבין לעומקם של דברים את משמעות המעשה הפלילי ותוצאותיו. חוסר בשלות מהווה שיקול לקולא בענישתם של קטינים" (ע"פ 10715/05 פלוני נ' מדינת ישראל (04/09/2007)).

.50 הדברים נכונים בפרט בכל הנוגע לקטינים, שהיו צעירים מאד בעת ביצוע העבירות, כמו הנאשם שבפנינו, אשר כפי העולה מתסקיר שירות המבחן, התקשה להבין בתחילה, מה מידת החומרה של מעשיו ולא הפנים את היקף הפגיעה במתלוננת. הדברים האמורים זוכים לביטוי בתסקיר הראשוני שהוגש בעניינו של הנאשם, שם מציין קצין המבחן פעמים מספר כי להתרשמותו, הנאשם, בשל גילו הצעיר, אינו בשל דיו ונזקק להליך טיפולי משמעותי.

.51 בגזירת עונשו של קטין על בית המשפט לערוך איזון בין השיקולים הרלוונטיים, שעיקרם, חומרת העבירה ונסיבותיה לבין השיקולים האישיים. בין השיקולים האינדיבידואליים מוקנה משקל בפרט, לגילו של הקטין בעת ביצוע העבירה - ככל שהקטין צעיר יותר, כך יטה בית המשפט להעדיף הפעלה של אמצעים שיקומיים על פני אמצעים עונשיים. בנוסף, יש ליתן משקל להבעת חרטה כנה ונטילת אחריות למעשים וסיכויי השיקום של הקטין, כאשר בהקשר זה מוקנה משקל ניכר לתהליכי השיקום שהקטין עבר עד לשלב גזירת העונש כפי שהוא עולה מעמדתם של הגורמים הטיפוליים והמקצועיים, כעולה בתסקיר שירות המבחן; בהקשר זה נפסק כי לא בנקל יסטה בית המשפט מהמלצת גורמי הטיפול בעניינם של קטינים. כן, יש להתחשב, בעברו הפלילי של הקטין ובשיקולים העומדים בדרך כלל לזכותם של נאשמים, כמו הודאה, שחסכה מזמנו של בית המשפט, חסכה העדת עדים (בפרט נפגעי עבירה בעבירות מין), ויש בה כשלעצמה להעיד על לקיחת האחריות והחרטה על ביצוע העבירות. (ראה ע"פ 5678/14 **מדינת ישראל נ' פלוני** (26/05/2015), וע"פ 3203/13 שאזכר לעיל).

.52 איזון זה, והעדפת שיקומו של קטין, איננו חיוני רק מנקודת מבטו של הקטין, אלא תורם וחשוב גם לאינטרס הציבורי, בשל מחויבותה של החברה לנסות ולמצוא כל דרך לשקם עבריינים קטינים, גם אם ביצעו עבירות חמורות, על מנת להעלותם על מסלול חיים נורמטיבי, כל זמן שהדבר אפשרי, ובטרם תוחמץ ההזדמנות לכך (ראה ע"פ 2206/16 **פלוני נ' מדינת ישראל**, (03/11/2016) וע"פ 49/09 **מדינת ישראל נ' פלוני** (08/03/2009)).

.53 כאמור, גילו של הקטין בעת ביצוע העבירה הינו אחד השיקולים אותם על בית המשפט לבחון בבואו להגיע לתוצאה הנכונה, בנסיבות העניין. אין דינו של קטין בן 14 שנים (כגילו של הנאשם כאן), כדינו של נאשם קרוב לגיל הבגרות. ככל שהנאשם צעיר יותר, הנטייה להעדיף הפעלתם של שיקולים שיקומיים על פני אמצעים עונשים גבוהה יותר. (ראה ע"פ 49/09, שאזכר לעיל). יוצא, כי אם נמצא אפיק שיקומי מועיל, העשוי להפחית את הסיכון להישנות עבירות מצד הקטין, הצלחתו תתרום גם לאינטרס הציבורי ולא רק לעתידו של הקטין הרלוונטי.

.54 מנגד, כידוע, "קטינות אינה יוצרת חסינות, ולעיתים שיקולים של הרשעה, מניעה ותגמול עולים במשקלם על השיקול השיקומי" (ע"פ 8164/02 **פלוני נ' מדינת ישראל** (17/3/2003)). הדברים אמורים במיוחד עת מדובר במי שביצע עבירות חמורות, תוך ניצולה של מתלוננת חלשה ופגיעה במיוחד. לפיכך, לא ניתן להתעלם מחומרת העבירות גם כאשר מדובר בקטין, מהשלכת העונש על המתלוננת ושיקומה והצורך להרתיע מפני מעשים דומים, את הנאשם שבפנינו ונאשמים אחרים.

.55 אין חולק כי מעשיו של הנאשם שבפנינו, הגם שהינו קטין, הינם חמורים. הנאשם ביצע במהלך תקופה של כשנה, מעשים מיניים חמורים כפי המתלוננת, שהיא דודתו, תוך ניצול חולשתה, וזאת לצורך סיפוק צרכיו המיניים. מעשיו ראויים לגינוי ולסלידה. אף שהתקשה להודות בכך בתחילה, הרי ברור שבחירת הקורבן לא הייתה מקרית. הנאשם הודה בפני שירות המבחן כי ניצל את האמון שנתנה בו המתלוננת ואת מוגבלותה השכלית, ולכן בחר לבצע בה את העבירות. הנאשם ניצל את חוסר יכולתה של

המתלוננת להתנגד למעשיו, על מנת לספק את יצריו המיניים, וככל הנראה האמין כי מעשיו לא יתגלו בשל נתוניה האישיים של המתלוננת.

.56 עבירות מן הסוג דנן, מותרות, מטבע הדברים, פגיעה בקשה בנפשו של הנפגעות. מעבר לכך, בפנינו, תסקיר נפגעת העבירה, המפרט את מידת הנזק שנגרם למתלוננת, שממילא סובלת מקשיים בשל נתוניה, מצבה הנפשי והשכלי, כתוצאה ממעשי הנאשם, פגיעה שהתווספה לה, והמשליכה על כל תחומי חייה. כן מפרט התסקיר את מידת יכולתה של המתלוננת לשקם את עצמה ולהתגבר על הפגיעה.

.57 העבירות שביצע הנאשם פגעו פגיעה עמוקה בגופה, ובעיקר בנפשה של המתלוננת, והותירו אותה עם צלקות עמוקות. כפי שפסק לא אחת בית המשפט העליון, פגיעה מעין זו לא בנקל תימחה על ידי חלוף הזמן ואף תותיר אצל הקורבן פצעים שאין להם מזור. מכאן, הצורך בענישה הולמת אשר תביע את סלידתה של החברה כלפי העומד מאחורי מעשים נפשעים אלה. (ראו לדוגמה ע"פ 7461/05 **דדוש נ' מדינת ישראל** (3/4/2006)). הדברים מקבלים משנה תוקף, נוכח ההשלכות השליליות של מעשי העבירה על נפגעת העבירה, בהתחשב בסביבת מגוריה, וההשלכה של המעשים על המרקם המשפחתי. הנאשם פגע לא רק בדודתו, אלא בבני המשפחה המורחבת, כולל בני משפחתו הגרעינית, אשר נאלצו לעזוב את ביתם ואת כפרם.

.58 עיון במסמכים שהוגשו ביחס לנאשם מלמד כי הפער בינו לבין המתלוננת איננו כה גדול, כנטען, הגם שניתן היה לצפות ממנו כי יהא ער לפגיעה שהוא גורם למתלוננת. בשים לב לאמור לעיל, ובהתחשב בהמלצת שירות מבחן, אני סבורה כי האיזון הראוי מחייב הרשעתו של הקטין בביצוע העבירות, ולא ניתן במקרה דנן להסתפק בדרכי טיפול, בגדר סעיף 26 לחוק הנוער. זאת, לצד ענישה שיקומית, שתאפשר לקטין להמשיך את הטיפול בו החל במסגרת המעון הנעול.

.59 באת כוח המאשימה ביקשה כי נטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל, במסגרתו יזכה לטיפול ייעודי, לו הוא נזקק. הגם, שמעשיו של הנאשם, ככלל, מצדיקים ענישה מחמירה בין כתלי הכלא, הרי נוכח השיקולים שפורטו לעיל, בפרט גילו הצעיר והיתרמותו מההליך הטיפולי, בו הוא נוטל חלק בעת שהותו במעון הנעול, הרי שיש להעדיף אפשרות זו, על פני השמתו של הנאשם מאחורי סורג ובריח בתנאי מאסר ממש.

הדברים עולה בקנה אחד עם הלכות בית המשפט העליון:

"ערעור זה מעלה פעם נוספת את הדילמה הכרוכה בענישתם של קטינים אשר ביצעו עבירות חמורות, שברגיל צריכות להוביל לכליאה מאחורי סורג ובריח לתקופות לא קצרות. כפי שציין חברי, השופט ח' מלצר בעניין פלוני: 'שיקומו של הנאשם הקטין הוא שיקול מנחה בהליך הפלילי. כך מאז

ומעולם, וכך ביתר שאת מאז חקיקת חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, הספוג כולו בתכלית שיקומית, ובו הביע המחוקק עמדתו ולפיה ענישת נוער עבריין תכונן ככל הניתן לשיקומו של הקטין על-מנת להחזירו לתפקוד נורמטיבי בחברה. אמנם לעולם ישקול בית המשפט גם את יתר שיקולי הענישה, ובהם ההרתעה, או הגמול, אולם משקלו של השיקול השיקומי גדול במיוחד בנוגע לקטינים'.

בצד גישה עקרונית זו המעדיפה, ככלל, את צרכי שיקומו של הקטין וחזרתו לקהילה כאזרח נורמטיבי ומהוגן, נקבע בשורה של פסקי דין כי הקטינות כשלעצמה אינה מאיינת את שיקולי הענישה האחרים. (ע"פ 4425/14 פלוני נ' מדינת (25/11/2014)).

60. ראה גם ע"פ 6736/16 פלוני נ' מדינת ישראל, (12.01.2017), שם נפסק ביחס לקטין שביצע עבירות מין חמורות, כי "כשעסקינן בקטינים, קל וחומר כשמדובר במי שבעת ביצוע העבירות טרם מלאו לו 15 שנה, ככלל יפה הגישה השיקומית-טיפולית."

באותו עניין נפסק עוד כי:

"... בדרך כלל נובע מההחלטה לגזור עונש מאסר בפועל על קטין, שקודם לכן הושם במעון נעול לצורך הליך שיקומי-טיפולי, שלא נמצאה דרך שיקומית לטפל בעניינו של אותו קטין עובר חוק ולא היה מנוס ממאסרו, לרקע חומרת העבירות שבצע ומחמת כישלון השיקום ומסוכנות הנאשם."

61. יוצא, שכאשר מדובר בנער קטין, השווה כבר תקופה של למעלה משנה במעון נעול ועובר תהליך שיקומי מוצלח, ככלל, אין סיבה לגזור עליו מאסר ממש, תוך הפסקתו של התהליך המיטיב.

62. תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של הנאשם שבפנינו, מתארים במשולב את נסיבותיו האישיות של הנאשם, את תהליך השתלבותו במסגרת המעון הנעול ואת התהליך השיקומי המוצלח אותו עובר הנאשם במסגרת המעון. התסקירים מתארים את תקופת הסתגלותו של הנאשם במעון ואת תפקודו שם והישגיו, לרבות בתחום הלימודי.

63. בעקבות הליך טיפולי לא קצר, דומה כי כיום, הפנים הנאשם את העובדה שגרם נזק למתלוננת ומביע נכונות לתקן את דרכיו על ידי תהליך טיפולי מעמיק. מן הדיווחים שהתקבלו נראה כי הנאשם משתף פעולה באופן מלא בהליך הטיפולי ומציית להוראות צוות המעון. הוא גם עושה כמיטב יכולתו על מנת להשלים לימודיו וגם ללמוד מקצוע, שיוכל לשמש אותו בעתידו כאזרח שומר חוק. לצד האמור, הודגש כי הנאשם עודנו מצוי בשלבים המוקדמים של תהליך עיבוד העבירה. ניכר כי עדין איננו מגלה אמפטיה

עמוד 15

מלאה לתחושות המתלוננת, ונדרש עוד טיפול ממושך, בטרם יבין באופן מלא, את משמעות המעשים שביצע. נוכח השתלבותו הטובה במעון הנעול, אני סבורה כי המשך התהליך הטיפולי במסגרת המעון יוכל לסייע לנאשם לחזור למוטב, ולהפחית את הסיכון כי יהא מעורב בביצוע עבירות נוספות.

.64 בהתייחס לטיעוני המאשימה, אינני סבורה כי יש לזקוף לחובת הקטין, את העובדה שבין המשפחות לא הושגה סולחה. כפי שציין הסנגור, הנאשם, שהוא קטין וצעיר מאד היה נתון במעצר ובמעון נעול, מאז נחשפה הפרשה. ממילא, יש להניח כי מגעים להשגת סולחה, צריכים היו לבוא מטעם בני משפחתו, ואם הדבר לא נעשה (הטענה כי לא היה ניסיון לסולחה שנויה במחלוקת), הרי לא ניתן ללמוד מכך דבר לחובתו של הנאשם.

.65 לאור המפורט לעיל, אמליץ לחברי, לאמץ את ההמלצות העונשיות המפורטות בתסקיר שירות המבחן במלואן, בנוסף על חיובו בפיצוי המתלוננת. המלצות המשלבות הרשעה ושהיית הנאשם במעון נעול עד הגיעו לגיל 18, תחת פיקוח שירות המבחן, לצד מאסר מותנה מרתיע.

אסתר הלמן, שופטת, סגנית נשיא

השופטת יפעת שטרית:

מסכימה.

י' שטרית, שופטת

השופט סאב דבור:

מסכים.

הוחלט, פה אחד, כמפורט בפסק דינה של השופטת הלמן, להרשיע את הנאשם בעבירות בהן הודה,

ולגזור עליו את העונשים הבאים:

א. הנאשם ישהה במעון נעול עד הגיעו לגיל 18 וזאת בהתאם לסעיף 25 (א) (1) לחוק הנוער.

במהלך תקופה זו ובהתאם להמלצת שירות המבחן, ימשיך הנאשם בהליך הטיפול במעון, כפי שיידרש וכן יהיה נתון בפיקוח שירות המבחן, לצורך המשך הטיפול הפרטני על ידי קצין המבחן.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור במהלך תקופה זו עבירת מין מסוג פשע.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור במהלך תקופה זו עבירת מין מסוג עוון.

ד. הנאשם ישלם למתלוננת (באמצעות אפוטרופסה), פיצויים בסך 20,000 ₪.

הפיצוי ישולם עד ליום 15.3.18.

לנאשם הוסבר בשפה המובנת לו, כמתבקש, באילו נסיבות ניתן יהיה להעבירו מהמעון הנעול למאסר, לפי הוראות סעיפים 25א או 25ב(ג) לחוק הנוער, ומה ההשפעה של מעבר כאמור על תנאי החזקתו ועל שחרורו.

אנו מתירים פרסום פסק הדין, ללא כל פרט מזהה אודות הנאשם או המתלוננת.

הודעה זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

המזכירות תמציא העתק לשירות המבחן לנוער.

ניתן והודע היום כ"ה תשרי תשע"ח, 15/10/2017 במעמד הנוכחים.

סאב דבור, שופט

יפעת שיטרית, שופטת

אסתר הלמן, שופטת
ס. נשיא

הוקלדעלידיעדוןדר